

Drenthe op z'n best

Welkom in authentiek De Wolden

Voor de liefhebber van
erfgoed en lokale verhalen

Met gratis wandel-
en fietsroutes

Drenthe

Oerprovincie van Nederland

Welkom in authentiek De Wolden

Welke Drentse schatten wilt u ontdekken?
Veelzijdige natuur, boeiende cultuur en
historische juweeltjes: u heeft het in De Wolden
allemaal voorhanden. Maak kennis met zes
hoogtepunten via foto's, weetjes, interviews en
prachtige streekverhalen. Een voorproefje op
het echte Drentse leven!

erfgoed-dewolden.nl

Afwisselend en historisch landschap

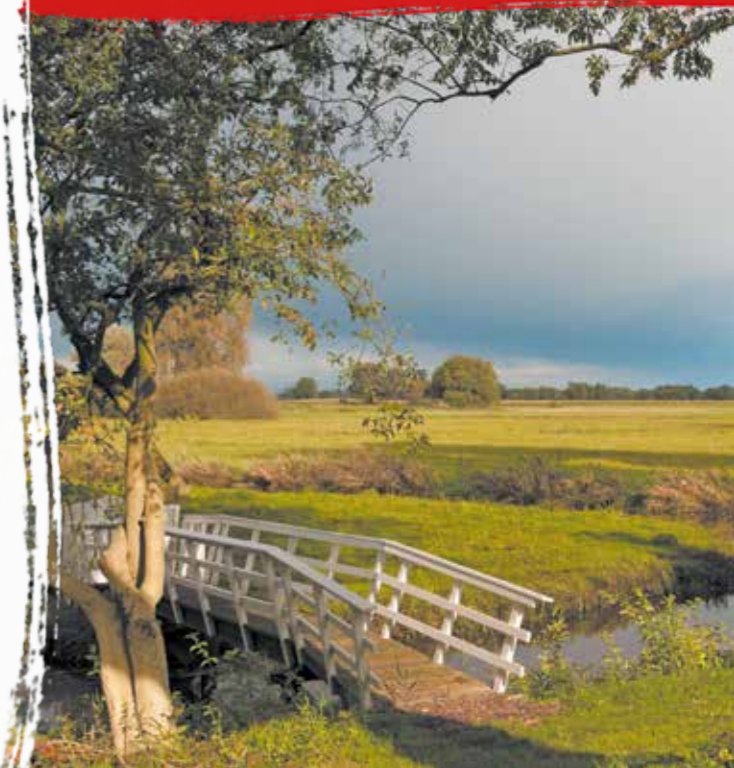
Adellijke buitenplaatsen

Esdorpen en het Dwingelderveld

Historische kerken en molens

Het Reestdal

Het dubbellint van Ruinervold

Afwisselend en historisch landschap

'De Wolden is Drenthe in het klein'

In De Wolden zie je alle landschapsvariatie van heel Drenthe. Wandelen, paardrijden en fietsen is nergens zo afwisselend!

"Weet je wat zo mooi is aan De Wolden? Het is Drenthe in het klein."

Bert Steenbergen weet in één zin

het landschap van De Wolden te vangen. Als voorzitter van de Oudheidkamer Zuidwolde kent hij de historie van de gemeente door en door. "Alle landschapselementen die je in de rest van Drenthe tegenkomt, vind je hier. Die variatie is zo schitterend.

En ook bijzonder voor een gebied van pakweg 225 vierkante kilometer." Lachend: "We hebben alleen geen hunebed."

Slagenlandschap

Maar hoe steekt die variatie in elkaar? En hoe is die ontstaan? We pikken er een paar opvallende elementen uit. Om te beginnen het landschap van Ruinerwold en Koekange.

Een groot openluchtrestaurant met mobiele keukens en foodwalks: dat is het Smaakmakersfestival in De Wolden. Ieder jaar in september kunt u hier genieten van lekker eten, live muziek en goeie verhalen. Ook voor de kinderen is er volop vermaak!

Meer info: smaakmakersfestival.nl of op drenthe.nl/evenementen-activiteiten

Steenbergen: "Dit gebied bestond in de Middeleeuwen nog uit veen; het was onbewoonbaar. Monniken uit het klooster in Ruinen hebben Ruinerwold vanaf medio 12e eeuw ontgonnen. Bij de ontginning van Koekange heeft waarschijnlijk de adellijke familie Van Echten een rol gespeeld. Door de ontginning ontstonden zeer lange, smalle kavels naast elkaar: het slagenlandschap. Aan de kopse kant bouwden de

boeren hun boerderij. In beide dorpen is dit landschap nog steeds te herkennen."

Esdorpen

Een ander opvallend landschapselement in De Wolden zijn de esdorpen: groepen boerderijen met daaromheen landbouwgronden (essen). "Deze dorpen zijn vanaf het midden van de Middeleeuwen ontstaan op hoge zandruggen. In het lagergelegen

beekdal lagen de hooi- en weidegronden," legt Steenbergen uit. "In dorpen als Ansen en Echten zie je de oorspronkelijke vorm van het esdorp nog heel goed. En ook buurtschappen als Steenbergen en Ten Arlo, bij Zuidwolde, ademen nog de authenticiteit uit van vroeger. Daar stap je even het verleden binnen."

Weetjes

- Bij de buurtschap Berghuizen ligt het meertje 'Gat van Berghuizen' (of 'Trekgat'). Dit is een pingoruïne, een overblijfsel uit de laatste ijstijd.
- Het zuidwesten van De Wolden stond vroeger bekend om zijn succesvolle veefokkerijen. Op het gebied van paarden speelt de gemeente nog altijd een vooraanstaande rol. Je vindt hier tal van stoeterijen. En jaarlijks zijn er vele (internationale) hippische evenementen. In 2019 is er zelfs een EK Springen voor Young Riders. Meer info: hippischdewolden.nl

Ervaar het Drenthe van vroeger

Wandelknooppuntenroute Zuidwolde - Het Reestdal

Afstand: 20 kilometer

Start- en eindpunt: Het Busstation Zuidwolde,
Hoofdstraat 43 in Zuidwolde

Knooppunten: 01-04-03-80-79-81-05-06-45
22-82-78-77-75-02-01

Ga naar wandelnet.nl/knooppuntenplanner en zoek op De Wolden voor meer informatie of haal een papieren wandelkaart bij een van de Tourist Info Punten

Veenontginning

Een ontwikkeling die het landschap van De Wolden ook sterk heeft vormgegeven, is de ontginning van grote veengebieden rondom de zandrug in het oosten waar nu Zuidwolde ligt. Steenbergen: "De adellijke heer Van Echten en de boeren van de buurtschappen Ten Arlo en Steenbergen hebben het hoogveen vanaf 1625, ieder hun eigen gebied, ontgonnen. Van Echten liet de Hoogeveensche Vaart graven voor afwatering en voor de afvoer van het gedroogde veen,

de zogeheten turf. In aansluiting op de vaart ontstond een netwerk van kanalen en wijken, waaraan veenarbeiders woonden. Later zijn deze waterwegen grotendeels gedempt. Maar in Alteveer en Kerkenveld is de wijkstructuur nog altijd te herkennen."

Heide

Een landschapselement dat nog overduidelijk te zien is in De Wolden is de heide, bijvoorbeeld in de Boswachterij Ruinen en

In De Wolden zijn vier belevingspaden:

- Struunpad Koekangerveld
Start: dorps huis De Veldhoek, Ruinerweg 24a in Koekangerveld
- Roekpad in het Kraaienbos
Start: 't Huus met de Belle, Zuidwolderweg 2a in Echten
- iPadWEG Veeningen
Start: dorps huis 't Markehuus, Dorps huisstraat 43 in Veeningen
- Belevingsbos Kerkenveld
Jan Haarstraat 28 in Kerkenveld. Parkeren bij OBS de Bosrand

het Nationaal Park Dwingelderveld. De heide bedekte vroeger een groot deel van Drenthe. "De boeren lieten er hun schapen grazen; de mest gebruikten ze om landbouwgrond vruchtbaar te maken," aldus Steenbergen. "Door de komst van kunstmest werden schapen minder belangrijk en daarmee de heide ook. Een deel van de heidevelden werd vervolgens bebost in het kader van werkverschaffing. Dat was tijdens de economische crisis begin 20e eeuw." Niet alle heide ging dus verloren. "En gelukkig maar. Nu hebben we de afwisseling van heide, weilanden, esdorpen en bossen. Groene rijkdom, dat is heel wat waard!"

Midwinterhoornkniertocht

De eerste zondag van de advent (de vier weken voor kerst) is Zuidwolde gehuld in mysterieuze oerklanken tijdens de midwinterhoornkniertocht. U kunt die dag al wandelend genieten van prachtige natuur, oude boerderijen en het geluid van de midwinterhoorns. www.ekelbloazers.nl

Ondergrondse gewelven Ruinen

In de Middeleeuwen stond er naast de kerk in Ruinen een klooster. Lange tijd leken alle sporen van dit klooster verdwenen. Totdat in de pastorie kelders met oorspronkelijke gewelven werden ontdekt. Deze gewelven zijn bij (bijzondere) gelegenheden te bezichtigen.

Esdorpen en het Dwingelderveld

'De eerste keer werd ik er stil van. Zo mooi'

Boerderijen, essen en uitgestrekte heidegronden. Een rondgang in de omgeving van Ruinen en het Dwingelderveld brengt je terug naar het vroegere boerenleven.

Op het Dwingelderveld - stilte om je heen, wind in je haren - ervaar je hoe

indrukwekkend de natuur kan zijn. "Het is met 4000 hectare het grootste natte heidegebied van West-Europa," vertelt Bert Groen, vrijwillig boswachter bij Natuurmonumenten. "Al eeuwen ligt het er. Toen ik het de eerste keer zag, werd ik er stil van."

Schapen

Aangrenzende esdorpen, zoals Ruinen en Ansen, zijn van oudsher nauw verbonden met het Dwingelderveld. Groen: "Zulke dorpen bestonden vroeger uit een zwerm boerderijen met daaromheen de essen: de landbouwgronden. In het lager gelegen beekdal lagen de hooilanden en de weilanden voor het vee. Iedere ochtend

lieten de boeren op het signaal van de schaapherder hun schapen los. De schapen verzamelden zich op de brink – een open plek aan de rand van het dorp – waarna de herder met ze naar het Dwingelderveld trok. De heide werd zo onderhouden en de boeren waren verzekerd van goede mest om de essen vruchtbaar te maken."

Boerenbedrijvigheid

Door de komst van kunstmest, rond 1880, kon de droge zandgrond overal vruchtbaar gemaakt worden. Er ontstond een andere boerenbedrijvigheid. Sporen van vroeger zijn er nog wel. "De brink in Ruinen is er nog," vertelt Groen. "En even verderop, aan de Hoekstraat, vind je een authentieke schaapskooi. Ook de boerderijen in de buurtschap Geuzinge, op de grens van Ruinen, tonen hoe de mensen vroeger samenleefden." Wie het esdorpen-landschap in volle glorie wil zien, moet naar buurdorp Ansen: "Vanaf de Grote Esweg zie je hoe de essen licht gloeiend langs de boerderijen liggen. Alsof de tijd even stilstaat."

Nachtwandeling

In de meeste natuurgebieden mag je tussen zonsopkomst en -ondergang niet komen, maar in het Dwingelderveld heeft Natuurmonumenten een speciale nachtwandelroute uitgezet. Ontdek het nachtleven in de natuur, het is een unieke belevenis. Meer info: ga naar natuurmonumenten.nl en zoek op 'nachtwandelroute Dwingelderveld'

Op pad

- Nog dagelijks trekken er twee schaapskuddes met hun herder over het Dwingelderveld. De Schaapskudde Ruinen kunt u bij vertrek en aankomst bewonderen bij de schaapskooi nabij het bezoekerscentrum. Adres bezoekerscentrum: Benderse 22, Ruinen.
- Museumboerderij Het Pasmanshuus in Ruinen toont hoe de mensen in de esdorpen vroeger leefden. Een boerenkeuken, werktuigen, bedstedes: het is er allemaal te zien.

Natuurspeelplaats

Het terrein rond het bezoekerscentrum Dwingelderveld is een ontdekplek voor kinderen. Een natuurspeelplaats met waterplassen, vlonders, een waterpomp, heideschapen, een wilgenhuttendorp, struipadjes, vlinders en bloemen.

Adellijke buitenplaatsen

'Als kind had je alle vrijheid om te spelen'

In De Wolden liggen een paar prachtige parels: de buitenplaatsen. Hier komt de adellijke historie van Drenthe tot leven.

"Als kind kwam ik hier al bij mijn oom en tante. Je had op het landgoed alle vrijheid om te doen

en laten wat je wilde. Heel fijn." Godert Willem baron De Vos van Steenwijk woont op Huize Voorwijk in de Wijk. Het statige herenhuis (gebouwd in 1791 - 1792) is sinds 1880 familiebezit, toen zijn grootvader het kocht. Daarna ging het landgoed over op zijn

oom Reint. Toen die in 1964 overleed nam De Vos van Steenwijk de buitenplaats over van de erven van zijn oom. Hij en zijn vrouw wonen er permanent sinds zijn pensioen in 1999.

Koeien

"Van oudsher werd Voorwijk vooral als zomerhuis gebruikt. Maar ook mijn oom heeft er sinds zijn pensioen permanent gewoond,"

vertelt De Vos van Steenwijk. Door de jaren heen behield het landgoed, 25 hectare groot, zijn agrarische functie. "Mijn vrouw en ik hebben vleesvee en een paardenstoeterij. Mijn grootouders en oom hadden een passie voor zwartbont melkvee, waarmee ook werd gefokt. Ze hebben er menige prijs mee gewonnen."

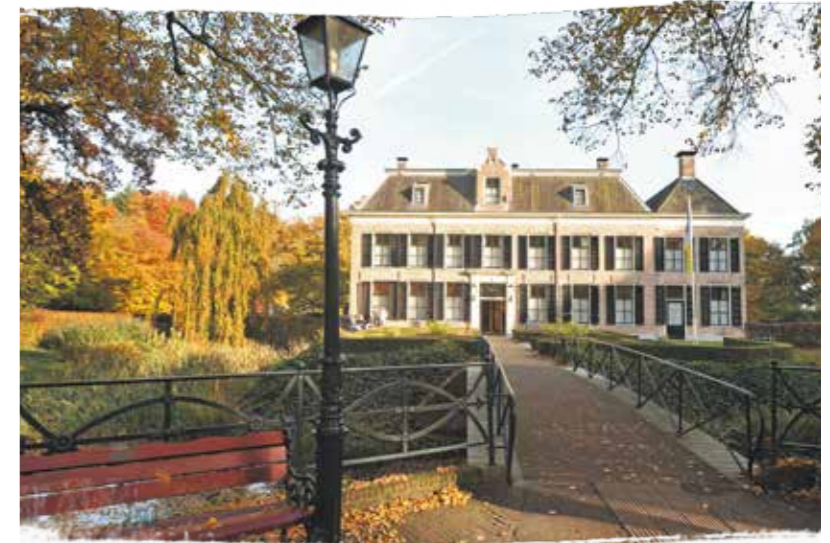
Kleine kring

De familie De Vos van Steenwijk bezat door de eeuwen heen meerdere landhuizen in en rondom De Wolden: Batinge in Dwingeloo (in 1832 afgebroken), Huize Ansen in Ansen (rond 1800 afgebroken), Huize Dickninge in de Wijk en De Havixhorst en De Lindendorst in De Schiphorst.

De Vos van Steenwijk: "Uit verhalen van vroeger weet ik dat onze familie ook op andere buitenplaatsen in Drenthe kwam, bijvoorbeeld Huize Echten in Echten. De Drentse adellijke kring was klein: de families kenden elkaar goed."

Op pad

- De buitenplaatsen zijn niet voor publiek toegankelijk. U kunt wel wandelen in het landgoedbos rondom Huize Echten (Echten) en over de paden buiten de grachtengordel van landgoed Dickninge (de Wijk). Adres: Huize Echten, Zuidwolderweg Echten. Adres Dickninge, Schiphorsterweg 40 de Wijk.
- In de tuinen van De Havixhorst in De Schiphorst is een bijzondere verzameling beelden te zien. Ze geven een goed overzicht van de Nederlandse figuratieve beeldhouwkunst in de 20e eeuw. www.beeldenparkdehavixhorst.nl

De Holwortel

Getuige zijn van een bijzondere natuurshow? Kom dan in het voorjaar naar landgoed Dickninge. Dan bloeit hier de holwortel, een zeldzame stinzenplant, met duizenden tegelijk in wit en paars. Een lust voor het oog!

Wat zit waar?

Legenda

Buitenplaatsen	Musea
Schapsskooi	Molens
Informatiecentrum	Zwembad
Toerist Info Punt	Kerk

Het dubbellint van Ruinerwold

'Je kunt zien dat de boeren het beter kregen'

Authentieke boerenerven in een landschap van grazige weiden: het dubbellint van Ruinerwold laat de historie voor je ogen herleven.

"Kijk, mooi hè!" Met één armgebaar toont Jeene Keizer het bijzondere uitzicht vanaf zijn erf. "Als je hier

achter over de velden kijkt, dan herken je nog het oude slagenlandschap. Smalle, kilometerslange percelen naast elkaar, met een boswal als afscheiding." Keizer woont midden in een uniek stuk Drenthe: het dubbellint van Ruinerwold.

Authentiek

De naam 'dubbellint' verwijst naar de twee lange bebouwingslinten die dwars door Ruinerwold slingeren. Je ziet er nog een keur aan authentieke boerderijen. Keizer: "De linten liggen evenwijdig aan elkaar met ertussen een groot open weideland. Het oudste lint is in de Middeleeuwen ontstaan langs het Boerpad en de latere Dokter Larijweg. Hier vind je een soberder bouwstijl.

Het nieuwere bebouwingslint langs het Haakswold en de Wolddijk, toont meer pracht en praal. Je kunt zien dat de boeren het eind 19e eeuw beter kregen: ze werden rijk door de handel in vee en boter."

Monnikenwerk

Het dubbellint kent z'n oorsprong in de veenontginning. "In de Middeleeuwen was dit een moerassig gebied, eigendom van het klooster in het nabijgelegen Ruinen," legt Keizer uit. "Het klooster zorgde vanaf midden 12e eeuw voor ontginning, waardoor de grond geschikt werd voor landbouw. Daarna volgde de verkaveling van het land: boeren kochten langgerekte, smalle percelen. "Het dubbellint, het slagenlandschap, de karakteristieke boerenerven met hun stookhok, fruitbomen en eikenbrink: Ruinerwold ademt historie. "Hier zie je eeuwen landbouwontwikkeling terug in landschap, architectuur en cultuur. Een unieke plek inderdaad, dat mag je gerust zo stellen."

Stoofperenfeest

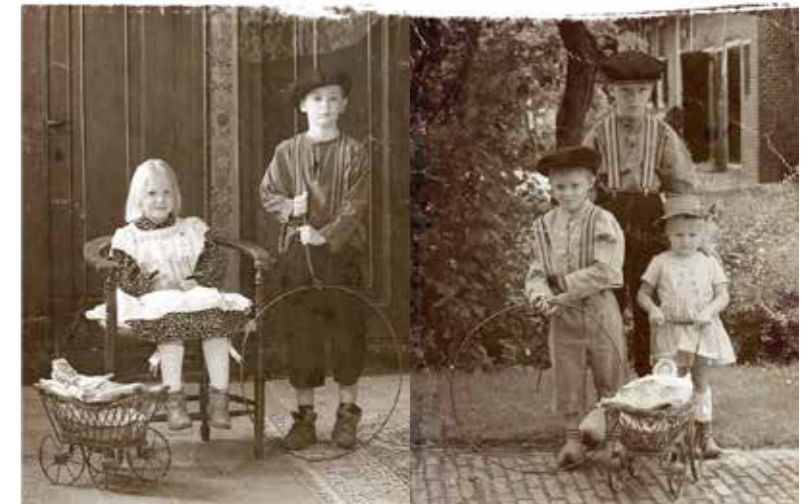
De eerste zaterdag van oktober organiseert Ruinerwold het Stoofperenfeest. U koopt de peren per opbod en mag ze zelf plukken van een van de duizend perenbomen aan de Dr. Larijweg. Ook voor kinderen is er volop vertier! Meer weten? drenthe.nl/evenementen-activiteiten

Doe tip: Net als vroeger

Met je familie of vrienden terug in de tijd? Dat kan bij museumboerderij De Karstenhoeve in Ruinerwold. Op afspraak kun je hier terecht voor prachtige foto's in klederdracht uit vervlogen tijden. Interesse? Mail voor meer informatie naar info@karstenhoeve.nl

Op pad

- Iedere derde zaterdag van augustus staat Ruinerwold in het teken van de Oldtimerdag. oldtimerdagruinerwold.nl
- De buurtschap Haakswold – onderdeel van het Ruinerwoldse dubbellint – wordt 'het golden endtie' genoemd. Hier staan prachtige, monumentale herenboerderijen.
- In en om museumboerderij De Karstenhoeve (1614) ziet u hoe de rijke herenboeren vroeger leefden. Met zijn authentieke interieur is dit rijksmonument een bezoek waard. En als u er toch bent: geniet ook van een kop koffie.

Het Reestdal

'Je kunt hier zelfs otters en dassen zien'

Een idyllisch landschap langs een meanderend riviertje. Vogels fluiten en een schichtige das schiet weg. Welkom in het Reestdal!

'Hoor je dat? Alleen maar geluiden van de natuur... Soms kom je hier urenlang geen mens tegen.

Heerlijk is dat.' Het Reestdal is voor dichteres Ria Westerhuis de thuisbasis: ze is er geboren en getogen. 'Ik ben geworteld met de aarde van de Reest. Als het even kan, wandel ik hier. Even m'n hoofd leegmaken.'

Natuurlijke grens

Het Reestdal is het prachtige natuurgebied langs de Reest. Dit riviertje vormt van oudsher een natuurlijke grens tussen Drenthe en Overijssel. Westerhuis: 'De Reest begint bij de buurtschap De Tippe, ten oosten van Dedemsvaart. Vervolgens meandert hij zo'n 35 kilometer naar het noordwesten, naar Meppel.' Het water doorkruist een ongerept landschap dat z'n weerga

niet kent. 'Groenlanden, akkers, bossen en heidevelden: het landschap is hier nergens hetzelfde. Er leven buizerds, reeën en uilen. Je kunt zelfs otters en dassen zien. En pas geleden zag ik een vos. Heel bijzonder!'

Kerkje in Oud Avereest

Westerhuis werd geboren in Oud Avereest, aan de Overijssels kant van de Reest. Sinds haar negentiende woont ze aan de Drentse kant, in de Wijk. 'In mijn jeugd gingen we vaak vissen in de Reest; de gevangen vis aten we op. En met de kinderen uit m'n klas controleerde ik wekelijks de nestkastjes in de bossen. Dan zag je heel bijzondere vogels.' Met regelmaat komen de Reest en het Reestdal terug in haar gedichten. Inspiratie genoeg. De allermooiste plek vindt ze het kerkje in Oud Avereest: 'Daar bij het water is het landschap zo mooi. Na al die jaren zie ik nog steeds de schoonheid. Dat went gelukkig nooit.'

Grensløos Kunst Verkennen

Het Reestdal staat elke twee jaar vanaf eind augustus drie weken in het teken van Grensløos Kunst Verkennen. In het Drentse de Wijk en het Overijsselse IJhorst, en in het tussenliggende beekdal van de Reest, kunt u dan genieten van beeldende kunst. Zowel binnen als buiten! Meer info: grensløoskunstverkennen.nl

Zie hoe de Rieste hier meandert
heur lief delend
met twee wallegies
die ze beide wil smokken
met heur zute mond

Fragment uit 'De Riest'
(Zundags Goed 2011)
Ria Westerhuis

Streekverhaal: Het Spookmeer

In de bossen van de buurtschap Wildenburg ligt het spookmeer. Het verhaal gaat dat ene Gerrit en Aaltje hier op een dag een slijmerige, bruinzwarte gedaante omhoog zagen komen uit het water. Het zou gaan om de geest van een van de illegale turfstekers die hier zijn verdronken.

Historische kerken en molens

'Monniken creëerden hier een thuishaven'

Op een grazige, groene plek aan de rand van Ruinerwold staat het mooie kerkje van Blijdenstein. Je waant je er zo in de Middeleeuwen.

"Prachtige stijl toch? Gotisch, maar dan wel in alle eenvoud en soberheid.

Je kunt je precies voorstellen hoe

ze hier in de Middeleeuwen al naar de kerk gingen." Egbert Wever, vrijwilliger bij de Stichting Historie Ruinerwold, vertelt met passie over de kerk in de buurtschap Blijdenstein bij Ruinerwold. "Ook de

plek in het groen, aan de rand van het dorp, is bijzonder. Meestal staat een kerk in het centrum."

Monniken

In de 12e eeuw werd de omgeving van Blijdenstein ontgonnen in opdracht van de heer van Ruinen en al gauw werd er een kerk

Weetjes

- In Zuidwolde aan de Molenstraat vindt u molen De Vlijt, ook wel de Meule van Wassens genoemd. Deze molen stond oorspronkelijk tussen Moordrecht en Nieuwerkerk a/d IJssel en is gebouwd in 1838. In 1878 is de molen in bezit gekomen van de familie Wassens en verplaatst naar Zuidwolde. De molen werd gebruikt voor het malen van graan. Na een periode van verval is eind 2018 een start gemaakt met een grondige restauratie van de molen.
- Korenmolen De Zaanplatte in Ruinen is in de jaren 90 in oude glorie hersteld. Bezoekers kunnen nu zelf ervaren hoe de molenaars vroeger hun werk deden.

gesticht op de meest geschikte plek:

Blijdenstat, nu Blijdenstein. De romaanse kerk van kloostermoppen werd gewijd aan Maria Magdalena. "In de eeuwen daarna komen er steeds meer mensen wonen en gingen hier naar de kerk." legt Wever uit. Zo werden de kerk en de boerderij, de huidige pastorie, een nieuwe thuishaven voor velen.

Kloostermoppen

Een rondje wandelen om de kerk van Blijdenstein laat veel historie zien. Wever: "Over het pad naar de kerkingang liggen nog de originele duivelsroosters. En kijk, hier zie je nog het boograampje (leprozenraam) waardoor besmettelijk zieken de dienst volgden." Als in het begin van de 15e eeuw de streek welvarend

is geworden, wordt de kerk ingrijpend verbouwd: gotisch, twee keer zo groot en met een toren van het Drentse torentype. Net als bijvoorbeeld in Ruinen, Dwingeloo en Havelte. "Ze hebben bij de bouw de kloostermoppen van de eerste kerk hergebruikt. Dat zie je duidelijk terug: die stenen zijn groter en witter dan de rest. Gelukkig zijn die bewaard gebleven!"

Mooie plek: Apostelenboom

Bij de kerk in Blijdenstein, in de tuin van de pastorie, staat de Twaalf Apostelenboom. Deze bestaat uit twaalf rode beuken die tweehonderd jaar geleden in één gat zijn geplant en met elkaar zijn vergroeid.

Fietzen

Langs karakteristieke Drentse dorpen

Deze route van 44 kilometer loopt door de Heerlijkheid Ruinen. Een gebied waarin het gezag in leen werd uitgegeven door de bisschop van Utrecht aan de heren van Ruinen. Vanuit de verdwenen havezate Oldenhavemochten de heren het gebied besturen. Ruinen is een authentiek Drents brinkdorp. Het hele dorp ademt nostalgische gezelligheid uit met oude boerderijen, een brink met terrasjes, sfeervolle winkeltjes en leuke cafés en restaurants. Hier krijgt u volop inspiratie om eropuit te trekken. Vanaf de brink bent u zo bij Nationaal Park Dwingelderveld of de boswachterij Ruinen, waar u ziet en ervaart hoe schitterend de Drentse natuur is.

Wandelen

Geniet van authentiek De Wolden

Ommetjes Ansen

Startpunt: informatiebord aan de Kerkdijk in Ansen
Lengte: blauw: circa 30 minuten, groen: circa 1,5 uur, geel: alternatieve routes (om in te korten) en rood: circa 2,5 uur
Markering: paaltjes en zwerfkeien met kleur

Wandelen langs glooiende akkers, slingerende beken en authentieke boerenerven. Tijdens een Ommetje Ansen geniet u van de rust en ruimte van het Drentse land.

Ontdek ook het wandelnetwerk in De Wolden. Onderweg komt u langs tal van mooie plekjes en maakt u kennis met de gemoedelijkheid, rust en ruimte van het Drentse land. Voor meer informatie gaat u naar wandelnet.nl/knooppuntenplanner

Er is nog veel meer te beleven...

Zien, voelen, ervaren! Ook rondom De Wolden kunt u volop genieten van cultureel erfgoed.

- In het voorjaar van 2019 opent het Huis van Weldadigheid in Frederiksoord haar deuren. Maak hier kennis met het uitzonderlijke verhaal van de Koloniën van Weldadigheid en het omringende cultuurlandschap van de vrije landbouwkoloniën.
- Het Drents Museum in Assen heeft boeiende, vaste collecties (bewonder het meisje van Yde!) en spraakmakende wissel-tentoonstellingen.
- De Drentse hunebedden nemen u mee naar grafgebruiken uit de prehistorie. U vindt ze onder meer in natuurgebied het Holtingerveld bij Havelte.
- Het Gevangenis museum in Veenhuizen toont op interactieve wijze de wereld van misdad en straf. Ook komt u de bijzondere geschiedenis van Veenhuizen te weten.
- Giethoorn, ook wel 'Hollands Venetië' genoemd, heeft kilometerslange grachten waar u al varend geniet van schilderachtige boerderijen en prachtige natuur.
- Herinneringscentrum Kamp Westerbork is een plek met een historie die nooit vergeten mag worden.

Praktische informatie

Het erfgoed van De Wolden zelf beleven? Onderstaande informatie helpt u op weg.

- Fiets- en wandelroutes vindt u eenvoudig op drenthe.nl/routes Liever een papieren versie? Bezoek dan een van de Tourist Info Punten in De Wolden (zie overzichtskaart).
- Voor meer informatie over het landschap en de cultuurhistorie van De Wolden kunt u terecht bij:
 - * Museumboerderij De Karstenhoeve, Dokter Larijweg 21 in Ruinerwold
 - * Museumboerderij Pasmans Huus, Oosterstraat 16 in Ruinen
 - * Museum De Wemme, Burgemeester Tonckenstraat 49 in Zuidwolde
 - * Bezoekerscentrum Dwingelderveld, Benderse 22 in Ruinen
 - * Bezoekerscentrum De Wheem (Reestdal), Oud Avereest 22 in Balkbrug
 - * Infocentrum 't Ende (Reestdal), Stapelerweg 20 in de Wijk

Voor de actuele openingstijden gaat u naar drenthe.nl

Meer weten over al het moois dat De Wolden u biedt?

Op erfgoed-dewolden.nl staat een korte film die u inspireert om het gebied te bezoeken. Van harte welkom!

Colofon

- Uitgave:** Gemeente De Wolden
- Tekst:** LaDouce Tekst & Communicatie
- Vormgeving:** Mela Media reclame- & adviesbureau
- Foto's:** Fort Fotografie & Video Producties, Paul Mentink, Bernard Boer, Drents Museum, Fotoclub De Wolden, gemeente De Wolden, Oebele Gjaltema, Irma Kleine, Natuurmonumenten, Smaakmakersfestival, Marketing Drenthe Stichting Historie Ruinerwold en Joop Verburg
- Kaarten:** Drents Archief (kaart 1634) De Vries Kartografie (overzichtskaart)
- Met dank aan:** Historische Vereniging De Wijk-Koekange, Oudheidkamer Zuidwolde, Stichting Historie Ruinerwold, Stichting Historie van Ruinen, Marketing Drenthe en Lobke Burgers (kunstwerk op foto Grensloos Kunst Verkennen)

 gemeente
DE WOLDEN

Drenthe
gebiedspromotie Zuidwest Drenthe

 Cultureel
Platform
DE WOLDEN

Drenthe.nl

Deze website geeft je een schat aan informatie over hotels, campings, restaurants, attracties, musea, hunebedden, wandelroutes en nog veel meer.

Bezoek de complete uitagenda van Drenthe om te zien
wat er in de buurt te doen is.

Drenthe

Oerprovincie van Nederland